ГОДИНА XXVIII. На Цетињу, у Суботу 3 Јула 1899. БРОЈ 27.

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф., на по године 2 ф., на четврт године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год. 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новч.

За све остале земље годишње 20 фран. у злату, на по године 10 фран., на четврт год. 5. фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштанској упутници непосредно администрацији „Гл. Црног." на Цетиње, или стиравнитиима новина на коју драго пошту, а коме је наручније, може се претплатити код г. *Пера Рамдановића*, К. Ц. агента у Котору, а у Србији код г. *Мите Стојића* књижара у *Београду*. Дописи се шаљу уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по три новчића за први пут, а за сваки даљи пут по 2 новч.

ЊЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧАНСТВО ВЕЛИКИ КЊАЗ

ЂОРЂЕ АЛЕКСАНДРОВИЋ

НАСЉЕДНИК ЦАРСКОГ РУСКОГ ПРЕСТОЛА.

У очи Петровдана, посред народнога весеља, којијем се овај дан на Цетињу проводи, из Петрограда стиже тужна вијест, да се је Њ. Ц. В. Велики Књаз Ђорђе Александровић, Насљедник царскога рускога Престола, преселио у вјечност.

Та тужна вијест одма се разнијела од уста до уста по Цетињу, и одма је било обустављено свако народно веселье.

Тако је у тишини проведен и читав дан на Петровдан.

Јучер, на уставке Петровадневи, биле су извјешене заставе са црнијем флором на нашијем Дворовима и на иностранијем дипломатскијем легацијама; а у 11 сати пред подне био је свечани парастос у катедралној цркви за покој душе Њ. Ц. В. Великог Књаза Ђорђа. Служио је Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан са мјеснијем свештенством. Били су присутни: Њихова Високанства Господар Књаз Никола и Престолонасљедник Књаз Данило; Његова Свјетлост Књаз Мирко; цјелокупно дипломатско тијело, сви наши министри и остали великодостојници, официрско тијело, чиновништво и остало грађанство.

Послије ове тужне црквене свечаности, Њ. В. Господар са Њ. В. Престолонасљедником и Њ. С. Књазом Мирком, одвезли су се у колима у стан царско-руске легације, да и лично изразе г. Губастову своје дубоко саучешће у великој жалости, која је постигла руску царску Кућу и братски нам руски народ.

Са нашом Књажевском Кућом, цијела Црна Гора учествује у овој великој жалости моћне братске нам Русије, с којом је спајају, осим веза словенске и православне заједнице, дубоко укорјењени осјећаји оданости, канонти према својој вјековној заштитници.

Њ. Ц. В. Велики Књаз Ђорђе, обдарен душевнијем и тјелеснијем врлинама, био је љубимац срећнијех својијех Родитеља, све Царске Куће, свега рускога народа. Али са његовијем развитком умнијем и тјелеснијем, стала се развијати у њему и неизлечива болијест, која подгриза многе младе животе и у црно завија многе куће. Ни брига и њега Царскијех Родитеља, ни знање лекара, ни молитве побожног руског народа не могаше му здравље повратити, и његова анђеоска душа одлеће у рајско насеље, идѣже нѣсть болѣзнь, ни печаль, ни воздихание но жизнь безконечная.

Блаженопочившему Великом Књазу Ђорђу Александровићу

Вѣчная память!

Услед ове жалости наређена је корота у Црној Гори за три недеље.

ЗВАНИЧНИ ДИО

Њ. В. Господар благоизволио је поставити 29 априла т. г. за окружног капетана и предсједника окружног катунског суда на Цетињу г. Јанка Милића, дотадашњег члана окружног суда на Чеву.

Њ. В. Господар, благоизволио је 29 маја т. г. поставити за секретара министарства правде г. Милоша Ђ. Шаулића, дотадашњег секретара Вел. Суда, а 23 јуна за чланове окружног катунског суда на Цетињу г. Риста Поповића, дотадашњег секретара Вел. Суда и г. Ђура Матановића, дотадашњег секретара истог суда.

НЕЗВАНИЧНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Њ. В. Господар, поводом извршеног атентата на Њ. В. Краља Милана, управио је депешу Њ. В. Краљу Александру, честитајући му срећно избављење његова Оца. Њ. В. Краљ Александар захвалио је Њ. В. Господару на тој честитци.

— Данас 2 (14) јула, поводом народне француске свечаности, г. Де-ла-Булинијер, француски министар при нашем Двору, примао је честитања. Од стране Књажевског Двора одно је на честитање г. Милутин Вукотић, адјутант Њ. В. Господара, а од стране књажевске владе госп. Војвода Гавро Вуковић, наш министар иностраних дјела, са својијем персоналом. За вријеме честитања пред станом француске легације свирала је војена музика.

— Г. Маркиз Кастолбјанко, италијански изванредни посланик и опуномоћени министар, заступаће Њ. В. Краља Умберта при свадби Њ. В. Књаза Насљедника.

— Г. Де-ла-Булинијер министар резидент француске републике нарочито је опуномоћен да заступа Владу при свадби Њ. В. Књаза Насљедника.

— Г. С. Константиновић, дипломатски бугарски агент, услед болести отпутовао је у Софију.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње. 2 јула.

У италијанској камари несносни переди принудили су владу, да одложи парламентарно засједање. Социјалистички заступници, угледајући се на радикалне њемачке заступнике у бечком рајхсрату, латише се обструкције, то јест, спријечавања сваког парламентарног рада поименичнијем гласовањем, дугијем говорима, који се не односе на ствар, виком и лармом, па најпослије ломљавом и тучом.

Ово је други пут да је влада била принуђена на сличан корак, пошто социјалисти нијесу допуштали, да камара парламентарно усвоји неке изванредне мјере, које захтјева унутрашњи положај послије лањскијех побуна по Италији, те је влада морала те мјере силом краљевског декрета да прогласи.

Сада је камара имала узети у расправу овај краљев декрет, који ограничава право састанака и слободу штампе, и наравно, да се расправа мирно повела, већина нијашо те потребите мјере усвојити; али је мањина све покушала, да спријечи ту расправу, и успјела је. Али то није омело владу генерала Пелу. Он је парламентарно засједање одгодио, и краљевски декрет, и ако не одобрен парламентом, остаће на снази. Ко је крив, што те потребите мјере нијесу парламентом усвојене? Заиста није влада, него дио народног заступништва, чије нереде и саблазни влада није могла допустити.

Добро вели „Н. Новине": „Уставно право парламентарне већине, које се прије 50 година у Јеврони славило као паладиј слободе и гаранција народног самоопредјељења, постаје данас предметом атентата са стране парламентарнијех мањина, која у истом часу, док поткопавају главно начело уставности, на сва уста вичу, да се боре за слободу и устав. Злоупотреба слободе и устава постаје све више у парламентима правилом, те насилне мањине показују смисла за права већине само онда, ако су њима по вољи." Али кад би парламенти усвојили само што је по вољи мањинама, онда већ не биће били парламенти. Тако абсолутизам мањина изазиваће апсолутизам влада, које су у дужности да стану на пут тежњама превратнијех слемената.

Јавно мњење у Италији у огромној већини одобриће овај корак владин, тијем више, што је влада предложила камари те политичке реформе, и камара их предала дотичном одбору, који их је прихватио са некијем измјенама. Влада је извршила своју уставну дужност, а што обструкционистичка мањина није допустила већини, да врши своје парламентарно право, за то влада не одговара.

Али осим радикалнијех социјалиста влада има још противничкијех група у парламенту, који отежавају још више њезин положај. Особито импонира група Занарделијева, без кога већ трудно да се једно министарство може дуже одржати. Али тако угледан државник не може дуго бирати између социјалистичкијех тежња и владинијех захтјева. Ако отворено не пристаје на ограничење права састанака и слободне штампе, одиста још више осуђује држање социјалиста, који отворено иду на обарање парламентаризма, на превратт! И прави патриотизам италијански и у овом тешком положају побједиће.

Валија косовски, г. Хафис-Мехмед-паша дошао је у Беране. По наредби књажевске владе, г. војвода Лакић, бригадир и погранични политички комесар, тијем поводом одио је са једном депутацијом у Беране да га поздрави.

Г. Хафис-Мехмед-паша захвалио је телеграфично преко царско-отоманске легације Њ. В. Господару и књаж. влади.

Састанак је био врло срдачан.

Овом приликом Њ. В. Султан изволио је одликовати г. Вовојводу Лакића II степеном Османлије, г. Лабовића, члана окр. суда, III степеном Османлије, капетана Михајила Протића III степеном Меџидије а официра Милију Дедовића V степеном истога реда.

† БАРОН ФРАНО ГОНДОЛА.

Дирљивом свечаношћу, која пристоји првом грађанину, и правоме дубровачкоме властелину старога кова, који је с поносом носио име читавог реда својијех славнијех предака, Дубровник је, погружен у великој жалости, саранио барона Франа Гондулу у знаменитом гробљу на Лападу, гдје почива толика властела падше републике, поред Меда Пуцића, славом овјенчаногa пјесника дубровачкога нашијех дана.

Ту, над отворенијем гробом, у похвалном слову, др Антон Пуљези рјечито је обиљежио препород Дубровника, истакнувши значај једнога и другога покојника. „Дубровник се једном морао тргнути из апатије и летаргије, те промислити за себе и за народ ком припада. Морао је и он постати раденим чланом у народној заједници. Морао је и он проговорити своју ријеч у вијеку народности. Наш незаборавни и славни учитељ Медо Пуцић, који овдје на лијевој почива, громко је пјесмом и научнијем истраживањем проговорио: *Срби смо.* Ову његову науку, истину, привила је на срце омладина дубровачка, и постала апостолом Медовог програма народног. Без материјалног напретка нема напретка ни у народном смислу. Требало је Дубровник и у томе правцу пробудити, требало је отпочети рад на материјалном промицању интереса нашега града, требало је и у томе погледу пробудити Дубровник из летаргије и апатије. Бијаше у српске омладине и многијех одличнијех дубровачкијех грађана и за то доста добре воље. Али је мањкао покретач, енергичан и угледан, који би народ тргнуо и повео га на рад за напредак милога Дубровника. И нашао се је у особи барона Франа Гондоле, потомка старе дубровачке властеоске куће. Он је схватио мисао дубровачке омладине удружене са цвијетом независног дубровачког грађанства. И ако властелин, вјеран својијем старијем предајама, разумно је да Дубровник не може о самој прошлости живјети; разумно је да Дубровник не смије слиједити примјер достојанственог и тихог изумирања дубровачке властеле, и разумно је да Дубровник има будућности, и ако у томе новоме Дубровнику — по Медовијем стиховима — нема мјеста старој дубровачкој властели. Он, властелин дубровачки, схватио је, да за будућност Дубровника треба радити, схватио је да треба радити за настајна покољења, којима стара дубровачка слава треба да служи као примјер потицања на рад а не на нерад. И он се 1889 постави уз дубровачку омладину удружену са цвијетом дубровачког грађанства, усвајајући Медов програм народни, признајући српски карактер града Дубровника. Изабран г. 1889 за начелника Дубровника, отпоче устрајни рад на материјалном напретку. Његова радиност, као начелника, управо је феноменална. Данас Дубровник доиста цвјета. Кроз ово десет година неуморног рада Франа барона Гондоле, Дубровник се је препородио, и ударио правом стазом колико у материјалном, толико у народном погледу. Треба овдје на његовом гробу признати, да није било Франа барона Гондоле, његова далеко чувеногa имена, жеље и мисли дубровачке омладине и дубровачког грађанства, не би се биле почеле остваривати и не би у кратком размаку од десет година оволико успјеле.“

Овако говорник, као тумач омладине и грађанства дубровачкога, истакавши тако плодоносан примјер, како се ради за напредак народни привијањем омладине уз старије и искусније људе, а ослањањем овијех на крилима чиле и одушевљене омладине; који ће примјер Србима свуда и вазда на углед служити.

Огорчен, што је влада узела општини опћинске изборе у своје руке, барон Гондола са својијем друго има дао је оставку на управу опћинску, и у недјељу ју је предао у руке владиног комесара, а у понедјељник вечер срце му је пукло. Три љекара, која су вас дан око њега лебдили, то су констатирали. Умро је од aneurisma cordis. „Дубровник“ вели: „Смрт Франа барона Гондоле биљежи најсудбоноснију фазу у новијој повјести града Дубровника и српске странке у Дубровнику. Смрт Франа барона Гондоле није обична смрт, то је благородна жртва најјех авети, које се од неког времена помолише на дубровачком обзорју.“ Задарски „Српски Глас“ пише: „Поштен до скрајности, одан душом и тијелом својем родном граду, за кратко вријеме подигао је Дубровник на бољи степен материјалног стања. То су му признавали и његови политички противници, кад би њихов ум обузела lucida intervalla. Али је за то не често, него скоро непрестано морао да слуша и да чита најодвратније погрдне. Ниједан, ваљда, син старог Дубровника није морао да поднесе све оно, што је поднио барон Франо Гондола. А то једино с тога, што није хтио да се одвоји од најугледнијих својијех суграђана.“ Задарски „Il Dalmata“ вели: „Жељезне нарави, непомичан као стијена, његов је карактер добро означен задњом оставком, што му је проузроковало смрт...“ А надгробни му говорник ускликнуо је: „Његова смрт! То је оно што је овога госпара-човјека још више подигло у цијени сваког поштеног човјека“!

Учествујући у овој великој жалости Дубровника, тако сродног и блиског нам града, и ми одајемо дубоку пошту његовоме тако честитоме сину, барону Франу Гондоли.

Лака му родна земља!

Књижевност, умјетност и просвјета.

Nella celebrazione del faustissimo Imeneo
DI SUA ALTEZZA IL MAGNANIMO
DANILO ALESSANDRO
PRINCIPE DEL MONTENEGRO
colla vaghissima JUTTA di Meclemburg Strelitz.

STORNELLO.

(Parole pronunciate dal Principe Danilo.)

Ti voglio bene quanto un pastorello,
Che cerca al monte la viola bruna,
Quanto diletto torna al venticello
Scherzar coi fiori al lume della luna,

Ti voglio bene e non ti so spiegare
Tutto l' affetto che ti porto in core:
Non basterebbe ciel terra nè mare,
A contenere tutto questo amore.

Per quanta luce dalle stelle cade,
Per quante stelle metton le rugiade,
Per quante perle in se il mar contiene,
O dolce Jutta mia, ti voglio bene.

In segno di sincero giubilo e di riverente ossequio.

Dr. G. Chiudina.

(Нове књиге.) Примили смо сљедеће нове књиге:

Глацијалне и морфолошке студије о планинама Босне, Херцеговине и Црне Горе. Са 10 прилога Од д-ра Ј. Цвијића. Из Гласа српске Краљевске Академије LVII. Београд, штампано у државној штампарији краљ. Србије, 1899. Цијена?

Плитвичка језера и њихова околина. Написао К. Д. М. са 66 слика и 2 карте. Наградила Матица Српска из задужбине Јована Наке В.-С.-Миклушког. У Загребу, 1899, српска штампарија. Цијена 3 круне.

Сеоска учитељица. Роман, написао Светолик П. Ранковић. Наградила Матица Српска са 100 фиор. Издање задужбине Илије М Коларца. У Београду, штампано у државној штампарији Краљ. Србије, 1899. Цијена 2 динара.

Питања за прикупљања музичких обичаја у Срба. Саставили Божидар Јоксимовић и Владимир Ђорђевић наставници пјевања и музике у учитељскијем школама у Алексинцу и Јагодини. Оштампано из 6 свеске „Караџића.“ Алексинац, штампарија Мате Јовановића Београд Књаз Михајлова улица бр. 24, г. 1899.

Führer durch Dalmatien. Herausgegeben vom Vereine zur Förderung der Volkswirtsehaftlichen Interessen des königreiches Dalmatien. Verfasst von Reinhard E Petermann. Mit 165 Illustrationen von Ludwig Hans Fischer. 4 geographischen karten und 4 stadtplänen. Wien 1899. Alfred Hölder k. u. k. hof — und Universitäts — Buchhändler, I. Rothenthurmstrasse 15. Цијена?

Није ова књига само вођа по Далмацији, него је огледало њезине историјске прошлости и садашњости у сваком обзиру; за то ће ова књига добро доћи не само путницима по Далмацији, него и свакоме, ко жели да се упознаде с њоме

Наравно, као такво једно дјело, нити је потпуно могло бити, нити тачно у историјском дијелу; али на сваки начин уопће заслужује препоруку.

Ту је и особити одјељак под насловом: „Излет у Црну Гору,“ у ком се доста објективно излаже историјска прошлост и садашњост Црне Горе, са описом пута од Кретања до Цетиња, излета на Ловћен, и од Цетиња преко скадарског језера у Бар.

Ову је књигу издало друштво, што се у Бечу склопило у корист економнијех интереса Далмације, у намјери да њом стече љепотама и знаменитостима Далмације новијех пријатеља; за то јој је и издање тако раскошно, али јој није забиљежена цијена, која мора бити умјерена, пошто јој сврха није спекулативна.

(Нове композиције.) Примили смо сљедеће нове композиције: *Онамо онамо* Николе I. Књаза Црне Горе, за гласовир написао др. Јован Пачу, цијена 1 круна, наруџбине нека се шиљу: Одбору за Змајеву прославу у Загребу. *Змајевка* марш у славу педесетогодишњег рада Змај Јована Јовановића, за гласовир у 2 руке компоновао Исидор Бајић, правник, коровођа „Слоге.“ Издало српско трговачко занатлијско друштво „Слога“ у Будимпешти Цијена 50 новчића. Може се добити код M. Milkovics Budapest, V. Elisabetplatz 7.

(Лијепа мисао.) Примили смо једну књижицу на 16 стр. малог формата под насловом: „Сјећајте се, дјецо, пете заповиједи.“ Бр. 1. Српска штампарија у Загребу, 1899. Цијена је једној књижици 2 новч., а 100 књижица добију се франко од поштарине. Добити се могу код: Јов. Петровића, свешт. професора у Загребу. Овај честити свештеник латио се труднога посла, да издаје у преводу или оригиналу религиј.-моралнога садржаја овакве књижице, којима би се утврђивала вјера и побожност у народу српском. Ова лијепа и похвална мисао треба да нађе потпоре у наруџбинама и ширењу овијех књижица по 2 новчића.

(Božanstvena komedija. Књижара Виталијани и Синови у Задру издала је досле четрдесет свезака овог монументалног дјела а још ће издати и разаслати мукте својијем предбројницима четири свеске, како је била и обећала, у случају да би свеске „Пакла“ надмашиле број 40.

(Гете у српској књижевности.) Под тим надписом доносе „Франкфуртске Новине“ на првом мјесту свога малога подлиска, који уређује чувени д-р Ф. Мамрот, овај извјештај: Млада српска књижевност, која се развија доста снажно, не задовољава се с тим, да своја национална дјела пружи народу, него су ваљани автори пренијели у српски језик и одличда ремек-дјела из пјесништва других народа Нарочито су њемачки класички пјесници великим дје-

ЛИСТАК.

СА ЗМАЈЕВЕ ПРОСЛАВЕ.

Свечани скуп. Г. др. Богдан Медаковић, предсједник приређивачког одбора, отворио је свечани скуп на дан прославе сљедећом бесједом:

Пошт. господо и госпође!

Навршило се педесет пуних година, од како Змај-Јован Јовановић ради на српској књизи.

У културном животу српског народа значајна је ова његова педесетогодишњица.

Значајна је, врло је значајна за Србе и српски народ. За српски народ у којем је пјесма постала културним елементом, знаменом, по којем су га умници великих народа, по којем га је свијет познао.

За Србе, код којих је вјера у моћ пјесме постала каноном народног вјеровања.

Стари Грци држали су да је Паласа-Атина искочила из главе бога Зевса. А ми Срби осјећамо, да је Змај-пјесник никао из срца и душе народа нашег.

Тако смо схватили значај Змајеве педесетогодишњице ми Срби у Загребу. А у тај час, држали смо, да треба да се Срби са свих страна свију у љубави и поштовању око свог великог пјесника, а му поднесу опште-народне благодарности част.

А Змај живи у бијелом Загребу.

Змај, колико је велик као пјесник, као пјесник што пјева, пише и говори дјеци, ненадмашан је, јединствен је а — неуморан је. И он је у јесен живота свога дошао овамо, да својом руком његује свој рукосад, мезимче свог идеалног живота, свој „Невен.“

Загреб је главни град Хрватске, у којем је усредсређен политички и културни живот најближег, најрођенијег нам народа хрватског. А и Загреб и народ хрватски прирасли су и срцу и души нашег великог пјесника овога — као што он рече за Прерадовића — „славуја једнога нам луга.“

У невољи познају се браћа и добри пријатељи. А у часу смутње и црне сумње глас братске чисте љубави одјекнуо је са струна Змајевих гусала а — „гусле, српске гусле лагати не знаду.“

Загреб је главни град Хрватске, главни град наше отаџбине, у којој живи и један дио српског народа. Ено га у Сријему, гдје чува реликвије царске и деспотске прошлости наше, у Сријему, гдје је средиште српске митрополије и столица српских патријарха; а ево га дуж цијеле некад турске границе и у некадањем вараждинском генералату.

Није давно, што Загреб није био то, што је данас. Не само да није био овако велик, овако лијеп, овако поносан, већ није био ни центар све данас отаџбине наше. Сријем је живио својим животом, а Граничари знали су само да им из Загреба долази поклич: на ждријело јунак ко је. Културни свој центар тражили су Срби у Пешти а послије га створили у Новом Саду, некад српској Атини.

Данас је Загреб центар све наше отаџбине, срце њено, у којем треба да пулзира и културни живот српскога народа, који у њој живи, а који је прегорио много, заложио све, да буде овако. Тај дио нашег народа није велик бројем, али је јак у свијести и поносу своме, да га нико жива прегазити неће.

Сви ови моменти казали су нам, да треба да приредимо овдје у Загребу Змајеву прославу а нашу културну славу.

И то смо учинили. И позвали смо Србе и Хрвате, а позвали смо и сву нашу славенску браћу у пуном увјерењу, да се и они диче нашим Змајем, као што се ми поносимо, Пушкином, Мицкијевићем, Кошером и другим њиховим умним великанима.

И словенска су нам се браћа својски одазвала. Први златни Праг, који, као што ми пише његов градоначеник, учествује у овој нашој слави и шиље нам братски поздрав, па Љубљана, Софија, па Руси, Чеси у неброј писама, и телеграма, што су дошли и још долазе.

И браћа Хрвати и њихови научни заводи и књижевна друштва поздравили су својим начином Змају педесетгодишњицу.

А Срби? Ево представника кр. српске академије, изасланика велике школе биоградске, Матице Српске, Књижевне Задруге, женских задруга, новинарског, правозаступничког и љекарског удружења у Београду, академске омладине у Петрограду, Паризу, Београду и са свију универза у Аустро-Угарској, општина, читаоница и пјевачких друштва из Србије, Босне и Херцеговине и из наших страна.

Ево Срба и Српкиња из свију крајева гдје Срби живе, ево их, великих и малих, окупљених око свога славнога пјесника. Ево дивне а живе слике, којој је оквир љубав и одушевљење свега народа српског. Ево најљепшег дара, што га можемо изнијети пред нашег јубилара

Још да дадем израза нашој радости што у овој Змајевој прослави а нашој слави учествују: мађарска акавемија будим пештански универзитет и књижевно друштво Кишфалудијево, носиоци науке, представници књижевности у витешког мађарског народа. Они су Змаја пригрлили на своје груди као свог рођеног. И Змај заиста није само наш, њиме се могу дичити народи, јер он ради, он служи човјечанству и његовим идеалима.

Њихове изасланике срдачно поздрављамо српском добродошлицом.

А сада хвала, свима хвала — а Змају слава!

Иза овога говора слиједила је расправа проф. А. Гавриловића, о Змају па је на скуп приспио пјесник, допраћен нарочитом депутацијом, ког је д-р Медаковић први поздравио топлијем ријечима. За њим су слиједили преставници разнијех просвјетнијех друштава са сходнијем поздравима.

Овдје ћемо донијети поздрав будимпештанског универзитета и мађарске академије наука, ради његове знаменитости на овој српској прослави. Г. др. Оскар Ажбот, професор славистике на будимпештанском удиверситету овако је ословио нашег пјесника на српском језику:

Поштовани господине! Ја сам имао доста узрока да дођем на прославу овјенчаног српског пјесника и као ваш пријатељ и као пријатељ српског народа. Али опет није им криво, што сад не смијем говорити о својим личним осјећајима, јер сам дошао као изасланик будимпештанског свеучилишта и мађарске академије. Будимпештанско свеучилиште шаље ме, да вас поздравим као његова почасног доктора и да вам кажем, поштовани господине, у овом свечаном тренутку, да сте заслужили највећу захвалност цијелога мађарскога народа, тим што сте тако вјешто и тако одушевљено пресадили из наше књижевне баште у вашу најљепше плодове наше књижевности. Пошто ријечи лете, то вас ево, славни свечару, и писмено поздрављам, јер свеучилиште жели, да остане трајна успомена његове захвалности.

Сад да вас поздравим у име мађарске академије. Треба да вам кажем, с каквим је одушевљењем примила позив на ову прославу. Љубав према мађарском језику створила је академију, а ви сте најљепше плодове написане на том језику пресадили у српску градину, да мирише по српској књижевности. Осим тога, није ли био Јован Арањ први секретар наше академије, онај Арањ, чије сте ви име уписали златним словима на листове српске књижевности? Ваша је заслуга, што и

лом већ придружени књижевном благу српскога народа, а међу њима је уступљено почасно мјесто Гетеовим дјелима. Од Гетеових пјесничких дјела преведена су до сада ова: *Вертерово страдање*, још у педесетим годинама превео је новосадски адвокат Рајић старим српским књижевним језиком; даље *Торквато Тасо*, превео је у трохејима (по начину српске народне поезије) Дамјан Павловић; изишло је 1863 г. у Новом Саду, а награђено је из Колар чевога Фонда у Београду. *Фауст*, преведен у осамдесетим годинама од д-ра Милана Савића, секретара српскога књижевнога друштва Матице Српске, и штампано у Новоме Саду. *Вертерово страдање* превод модерним српским књижевним језиком од Бранка Мушицкога, секретара у министарству иностраних дјела. Опет *Торквато Тасо*, превео Б. Мушицки у јамбима, као у оригиналу. *Херман и Доротеја*, превео Б. Мушицки. *Лисац* Reineke Fuchs), превео Б. Мушицки. Сви ти преводи Мушицкога одликују се лијепим језиком и тежњом, да се што више прилагоде оригиналном стиху. Та су дјела ове године штампана у Београду. *Герц од Берлихенгена* превод Јована Миланковића, још у рукопису. *Егмонт*, превео београдски гимназијски професор Михаило Р. Поповић; већ је узет у репертоар београдскога народнога позоришта. *Клавиго*, превео новосадски гимназијски професор Александар Сандић, налази се у репертоару новосадскога српскога народног позоришта. *Ифигенија на Тавриди*, превео пјесник Змај-Јован Јовановић, одломак штампан у београдском часопису „Делу.“ Као што се види из тога списка, нашао је Гете (који се тако исто у своје вријеме интересовао за српско пјесништво свога доба. — Прим. „Франк. Нов.“) у српској књижевности прикладно уважење.

(**Опис српских манастира**) Вриједни калуђери светогорскога манастира св. Јована Златоустога спремају опширан опис на руском и српском језику, свију манастира у српским земљама. У тој књизи биће дакле тачно описане све задужбине у Србији, Босни, Херцеговини, Црној Гори, Старој Србији, Македонији, Сријему, у Бачкој, Банату, Славонији, Хрватској и у Далмацији. Како чујемо, Његова Светост патријарх српски г. Георгије, наредио је, да се спреми сав потребан материјал за опис манастира у патријаршији српској, а архимандрит г. Никифор Дучић, описаће манастире у Србији, Босни, Херцеговини, Црној Гори, Далмацији и т. д.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

(**Шкодљивост врелих јела**) т. ј. штета, коју она здрављу наносе, долазе од непосредног додира вреле хране са дуваровима органа за варење. Прва се штета наноси самим зубима, чија глеђ пуца и крњи се, без да се више поправи. Ово се нарочито дешава тада, кад се често једно за другим наизмјенично хладна и врућа јела узимају. Кад се, пробе ради, један зуб који је здрав исчупан, умочи у воду топлу од 65 цел., па одма за тим метне у хладну од само 6 цел., одмах ће његова глеђ добити пукотине потпуно сличне онима на порцуланским судовима, што постају истим начином. На сузокожи уста ждријела, једњака и желудца врела јела изазивљу појаве опекотине, а још чешће навалу крви (хиперемију.) Желудац нарочито има највише да претрпи, у толико више, у колико се чешће брже врела јела у њега уносе. Тако вјештачки изазвато побољевање желуца, услед навале крви, изазива дуге (хроничне) болести желуца, које се доста често свршавају са ранама у њему. Позната је ствар, да куварице, које по свом занату врло врела јела ради пробе коштају, врло често болују од рака у желуцу. Код паса такође давачем врло вреле каше, могу да се изазову у желуцу тачно оштром ивицом онерважени губитци ткања желутца. Такође и вода врела (од 26 до 60° Целз.) може код животиња да произноде запаљење желуца. У осталом љекари су мишљења, да често дражење желуца са топлотом при развићу рака у желуцу, игра једну знатну улогу. Топлота јела и пића треба да је приближна топлоти човјечије крви (38° Ц.) и да је много не правазиђе. Као граница за врућа, нарочито чврста јела, мора се узети 40—50° Ц. Ко има рђав обичај, да брзо и похлепно једе, не смије ни толико топла јела да узима.

(**Важност варива**) Прије се мислило, да је месо по себи за човјека најјача храна, због велике количине бјеланчевине, што је има у себи. Но новија наука је доказала да добра храна, поред бјеланчевине мора имати у себи много угљених хидрата, и за то је савјетно да се са месом мијеша биљна храна. За израну нашег тијела потребно је извјесних минералних соли од калија, натрона, креча, гвожђа и фосфорне кисјелине. А тих соли има у вариву, салатама и воћу. Љети би требала свака домаћица да се побрине, да у јелу буде увјек свјежег варива, а нарочито за дјецу. Од свег зеља најбоља је зелена салата. Ова помаже варење, чисти крв, оживљава и освјежује цио организам. Али је не треба варити хрђавим сирћетом и сувише оштрим зачинима. Добри су и спанаћ и киселјак. У њима има много гвожђа, те зато помажу образовање крви, и добри су за бледолику дјецу и дјевојчице. Мало њих знају, да се спанаћ и киселјак не смију варити покривени, јер онда не може потпуно да извјетри штетан клорофил.

Познато је да шпаргла помаже бубрезима. Врло добра је боранија, зрео пасуљ теже се вари, али је добар за људе здрава желуца. Теже се варе купус и репа, али постају сварљивији, ако се при кувању дода колко на врх ножа угљенокисјелог натрона.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(**О подизању винограда на пјешчаним земљиштима**) Драгоцјено искуство, које је стечено најприје на пјесковитим обалама морским у Француској, да су виногради тамо остали не дирнути од филоксере, покренуло је многе гдје има пјесковитих земљишта, да на овима подижу винограде. Први огледи на томе нијесу остали безуспјешни. Прво је, што су таква земљишта, ако је то био живи — „летећи“ — пјесак, везана, те нијесу чинила даље штете осталим земљиштима, која су се могла обрађивати, и усјевима на њима; а друго, што су таква земљишта, која су била или сасвим непроизводна или су давала слабе приносе, да се пјесковита земљишта засађују лозом, то је и вриједност њихова јако одскочила.

Послије Француске можда ниједна земља није се у толикој мјери користила тим искуством као Мађарска; тако да је већ она сада можда прва земља, у којој виногради на пјешчаним земљиштима по површини има понајвише. Земљишта, која се никада нијесу мислила узимати у обрађивање, засађена су виновом лозом, која лијепо напредује, даје добар род, од кога се добива и доста добар производ, — вино. Упоредно са обнављањем винограда на америчким подлогама, подижу се и виногради од чисте домаће лозе на пјесковитим земљиштима, тако да се Мађарска живо жури, да своју проузводњу вина, која је ушљед филоксерне заразе јако стукнула назад, поврати на старе ноге. Нарочито за *ширу потрошњу вина* у земљи, гдје је увелико продаја кварених и фасификованих вина, која се радња у знатним размјерама, у иркос строгим законским мјерама, на дрске начине врши, препоручује се све више — сађење лозе на пјесковитим земљиштима. Ма да вино, које се из винограда на пјесковитим земљиштима добива, није каквоће као вино са обновљених винограда; опет: једно, што га се може добити у већим количинама, а друго што се услед знатно мањих трошкова може јевтиније продавати, моћиће сасвим избити потрошњу кварених и фалсификованих вина, која упропашћују здравље народно.

По чувеном француском научару *Фоексу*, пјешчано земљиште, које има најмање 60% бјелутковог пјеска има се сматрати као „имуно,“ а то значи: да филоксера домаћој лози не може ништа шкодити, нити у њему она може опстати. Али се уз то изискује: да у земљи нема глине, а нема ни много хумуса, па се ограничава донекле и ђубрење сточним ђубретом.

Пошто се испита земља, онда се приступа припремању земље за сађење лозе. Најкорисније је овдје земљу *риљати* (риголати.) као и за сађење америчке лозе. Треба знати, да риљањем руком не може да се замијени плужењем; те с тога не треба у томе ништа штедити.

(**Неколико напомена о храњењу свиња**) У погледу на гојазност свиња, оне се у главноме могу подијелити на двоје: на оне које се могу потпуно угојити, и на оне, које се не могу потпуно угојити. Дивљачне свиње не могу се потпуно угојити, а питоме — културне могу. Дивљачне свиње имају велику и дугачку главу, њушку велику а тако и ноге. Лице им је суво а не месато. Чекиње су им густе и крупне, те зато и зиму лако подносе. Махом су плашљиве, па кад их што узнемири, онда им се леђне чекиње накостреше. Такве свиње нијесу за гојење. Ма колико хране да се на њих утроши, ипак се оне не могу угојити. Зато при избору свиња за гојење, ваља избјегавати оне, које се одликују предњим особинама. Напротив оне свиње, које имају малу главу, меснато лице, кратак врат и удове, чекиње меке и ређе, те се могу добро угојити и са мање хране, јер су то питоме свиње.

Културне расе свиња, нијесу тако плодне, а бивају и неплодније, ако се још у сродству паре. Добре су за укрштање са простим свињама и тада су плодније и у опште издржљивије а добро се и гоје.

Што се држања у опште тиче, може се рећи: да оне нећеш велику топлоту ни велику хладноћу. Умјерена топлота најбоље им годи. Кад је велика врућина, треба у храну којом их хранимо, насути по мало сирћета колико тек да се ова мало закисјели. Или, ако има опалога зелена воћа, онда им се оно у мјесто сирћета може давати. На тај ће начин лакше сносити велику љетњу припеку.

Овакву им храну треба давати нарочито онда, кад у газдинству нема довољне воде.

Зна се, да свиње храну слабо жваћу, и зато је потребно исту тако приуготовити, како би је лакше варили. Бундеве и дуле могу се и онако давати, али је много боље кад се скувају. Гдје има могућности да се и кромпир даје, треба га скувати, па онда давати, ма да кромпир нема у себи оне хранљивости која је за гојење потребна.

Кад се зрна дају старијим грлима, онда их треба скувати, па тако давати. То се чини зато да их лакше сваре. Али, најобичније се зрно меље и прави прекрупа, па свиње њоме хране. У таквом је облику оне најлакше и најрадије узимају. Кад се пак зрна дају младим прасадима, треба их покисјелити, па тако давати. Сува зрна прасади проузрокују лак пролив, а код крмача рђаво утичу на лучење млијека.

Овас се сматра као јака храна, али за свиње није тако погодан, јер не могу да сваре љуску — омотач зрна.

Јечам је врло добра храна за гојење свиња, јер даје врло укусно месо. Па и за прасад јечам је врло добра храна. Кукуруз је такође врло добра храна за свиње. Само и њега треба прекрупити па тек онда давати. Мекиње, исто тако добро хране, али се дају и на чишћење свињама, кад ове код које друге хране добију затвор.

Веома добро чини свињама, кад им се свагда у одређено вријеме даје храна. Тако исто ваља пазити, да она буде и једнаке топлоте. Не треба да је неки пут хладна сувише, а други пут опет да је одвише топла. Треба да је стално умјерене топлоте. Одвећ топла храна није за свиње; слаби им се стомак те послије не може храну да вари. И зато треба на ово добро пазити.

Стоци у опште, а гојазним свињама нарочито послије храњења, треба мира. Јер, ако их ма што буде узнемиривало, онда

Срби имају свога Толдију, јер ви сте ту пјесму тако превели, да човјек не би рекао, да је то препјев; свака је ријеч проникнула у саму дубину богом надахнуте пјесничке душе.

Поштовани зборе! Мађарски народ слави са српским вашега Змаја и дозволите ми, да му речем, да га Бог поживи на оном језику, којим је Арањ пјевао — Говорник завршује с неколико мађарских ријечи.

—

Телеграфски поздрави. На прославу је стигло из разнијех српскијех крајева, како доноси београдски „Одјек“ до *три хиљаде* телеграфскијех поздрава, које је „Србобран“ почео саопштавати, на првом мјесту сљедеће:

Цетиње. Са удвострученом радошћу понављам Вам данас честитања, с којим сам Вас прије двадесет и пет година поздравио. Особито ми је задовољство на дан народне светковине украсити звијездом за независност Црне Горе Ваше прси, у којима нека би, дај Боже, још дуго куцало племените пјесничко срце и одјекивало дивном пјесмом и у оне дане, када пјесник неће бити само пророк него и очевидац славе народне

НИКОЛА.

Петроград. Главна скупштина Словенског Благотворног Друштва поздравља Вас с навршеном 50-годишњицом Вашега надахнутога дјеловања на славу Српства и свега Словенства. Живите на многаја љета!

Атанасије Васиљев.

Љубљана Да нијесам службено запријечен, био бих похрлио у краљевски Загреб, да учествујем код прославе, коју два братска народа приређују великоме српскоме пјеснику. Нека ова прослава, на којој ће се браћа наћи и која услед тога као благотворни зрачак сунца просијава иза тмаста облака неутјешне садашњости, у смислу златних Змајевих наука, љубави и сношљивости буде залогом сретније будућности. Змају Јовану Јовановићу слава и многаја љета, његовим славитељима поздрав.

—

Писмени поздрави. Чешка Академија Наука из Прага послала је Змају у дивном повезу адресу, у којој „у име чешког народа искрено чествујући велику светковину све браће Срба, шиље своје топле честитке бесмртном пјеснику. Нека се и оне слију у хармонију искреног весеља народа српског на свима крајевима од несрећног Косова и тамо гдје се над гордим Ловћеном уздиже дух владике Његоша, на Бранкову брду Стражилову, у пријестоници обновљене Србије, па до равне Војводине.

Педесет година плодног и благословеног рада!

С радошћу захвални гледамо на то вријеме од његовога почетка, кад се бурно разиграше догађаји, кад је Славенству пријетила општа опасност. Примивши посвећење од саме посестриме Краљевића Марка Равијојле, и прожман духом својег времена — Змај-Јовановић створио је умјетничку пјесму српску и са два китњаста вијенца Булићи и Булици Увеоци уздигао је на недостижну висину. — Мало је коме било дано да радом својим оцрта потпуну слику друштвеног и народног живота као Змају Јовановићу за посљедњих четрдесет година. Износио је пред очи народу српском ропство тјелесно и душевно, распаљивао га је за свети бој на Балкану, гдје је требало, и благим подсмијевањем и сатиром чистио је покварене обичаје друштвене, но не да их оставља на мучилиште, него да их као прави љекар помаже и лијечи.

А колико ће благослањања и хвале да даде нежни српски подмладак своме чика-Јови, који га је у толиком пјесмама толико поучавао, забављао и одушевљавао. Био је свјестан своје задаће, јер

Од вас народ много чека,
Многи тешки рад,
Ја сам жељан његовати
Овај свети над.

А као што Змај-Јована славимо као првога, посвећеногa пјесника-умјетника, тако га у животу узимамо за углед човјека часног и дику народа свога. Данас послије толиких патња, иза дуге борбе животне има свуколику радост и види награду за повјековни рад у напретку народном.

Вјеран је остао ријечи: Части и имену треба служити!“

Југословенска Академија у Загребу поздравила је Змају јубилеј овим дописом.

Велеучени господине!

К педесетој годишњици Вашега славнога пјесничкога рада шаље Вам југословенска академија знаности и умјетности, према одлуци своје скупне сједнице од дне 18 липња ов. год., најсрдачнију честитку своју...

Небројене а разноврсне Ваше пјесничке творевине, којима сте током од педесет година обдаривали свој српски народ; одличне које дубљином мисли, које нежношћу чувства, које снагом домишљаја, које иними изврстинами садржаја или облика, састављају Вашему народу предрагоцјено и непрелазно просвјетно благо, а савијају око Вашега чела невен-вијенац пјесничке славе.

Вам, као слављенику и миљенику пјеснику српскоме, овом свечаном згодом југословенска академија знаности и умјетности, обзирући се на своје име и подручје, и на Вашу у помногих Ваших пјесамах очитовану усрдност према хрватскоме народу, у чијој стародавној престолници Ви од некога доба стално боравите, изјављује најсрдачнију своју жељу, да би Вам Свевишњи удјелио још много и много задовољна и радом бзагословена живота.

Бог Вас поживо још небројене године крјепка, сретна и славна!

Матица Хрватска честитала је Змају педесетогодишњицу књижевног рада овим дописом:

Славни пјесниче!

„Матица Хрватска“ радо се придружује свима онима, који чистим и племенитим срцем славе славу педесетогодишњице пјесниковања Вашега.

Бог Вам даде мукотрпан живот, али Вам даде и снагу, да болове и тугу Вашу савладате богодухом Вашом пјесмом, која тече из срца здрава, а чиста је, богодана, племенита и истинита, како иште од пјесника сама Ваша красна пјесма. Патња и радња учинише Вас миљеником данашњега нашега рода, а осигуравају Вам частно и сигурно мјесто краснога узорника у будућим родовима нашега народа.

Бог Вас поживио и дао Вам доживјети слогу у нашему народу, на коју Ви у Вашим пјесмама тако мило опомињете, да се узмогнете пуним срцем веселити бољој будућности свега нашега народа.

—

Дарови. Између дарова, што је о прослави примио пјесник, споменућемо сљедеће:

Златни храстов вијенац од српског пјевачког друштва у Мостару;

Сребрни лаворов вијенац од Срба Загрепчана;

Рељефан лик слављеников, рад Ђоке Јовановића вајара, од Срба у Паризу;

Гусле јаворове од Срба Личана;

Црква у Бранковини са гробовима породице Ненадовића и кућа пок. Љуба Ненадовића, фотографске слике, од пријатеља из Ваљева.

ће оне узалуд трошит храну, јер се неће гојити како треба.

По себи се већ разумије, да чистота треба да буде што већа. Свијеже воде како за пиће тако и за купање свиња треба да има у изобиљу, па у успјех не треба сумњати.

Ове неколике напомене неће бити на одмет одгајивачима а и онима који се занимају гојењем свиња, па зато их испи-сасмо.

„Тежак.“

(О боровици) један стручњак ово пише: Цвијет јој много обилује медом, пчеле бивају пуно задовољне богаством овога цвијета, који пада баш у најпотребније доба. Лист и зелени љетораст снажна су храна за краве, овце и козе. Цијелу биљку беру и за добре паре продају кожарима, који је употребљавају за бојење кожа. Осушени лист меће се у ракију стомаклију, коју пију немоћни. На неким тржиштима боровница је важан тржишни предмет. Тражња боровнице јача се сваке године, а то је најбољи доказ, да су људи упознали и оцијенили добре особине њезине. Боровнице су биле свијеже, сушене или прерађене добро сресство за одржавање здравља. Већ се у свијету учестано чује: „Од кад боровнице једем, љекар ми слабо треба.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 25 јуна.

(**Свадбене припреме.**) Велики одбор грађана, који се саставио под предсједништвом г. војводе Божа Петровића, за украшавање вароши и дочекивање гости, већ у велике развија свој рад. Јучер је стигла ново установљена гарда. По вароши се већ опажа живље кретање и на лицима весело расположење, којијем народ очекује, и припрема се за срећну свадбу Њ. В. нашега омиљеног Престолонасљедника.

(**Петровдан.**) Као што смо опазили већ овијех послѣднијех година, петровдански народни скуп своди се на побожне поклонике, који долазе да приступе ћивоту Светитељеву, већином из Зете и Приморја. У очи Петровдана већ је била варош живља, особито улицама, које воде к манастиру, гдје се цио дан приступало светоме ћивоту. На великој вечерњи био се слегао у манастир силан народ. Њ. В. Господар дошао је на вечерњу без пратње. По вечери је музика свирала на пјаци а пред Двором. по обичају, развијало се народно весеље у колима и хоровима са пјевањем; али око 10 сати од једном се све то прекину, усљед вијести, да је умро Њ. Ц. В. Велики Књаз Ђорђе Александровић. Сјутридан је била архијерејска литургија у манастиру, на којој је била Књажевска Породица.

Из **Зете** нам пишу:

Прошлога мјесеца преселио се у вјечност капетан поп Мато Поповић из села Махале у Зети, у 70 години свога живота.

Покојни поп Мато, био је један од најугледнијих и најзаслужнијих Зећана.

На спроводу су му дошли из Подгорице окр. кап. г. Милован Цаковић и бригадир г. Јово Мартиновић.

Бог му покој дао! Лака му црна земља!

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ЦАРИГРАД, 27 јуна. — Султан је честитао врло срдачно Краљу Милану и Краљу Александру, који су му захвалили најтоплије.

БИОГРАД, 27 јуна. — Говори се, да је извршиоц атентата учинио пред судом озбиљну исповијед односно генезе атентата. Министар рата Вуковић повратио се из иностранства. Повратак министра-предсједника Ђорђевића очекује се. Министар Србије у Петрограду Сава Грујић, бивши министар предсједник радикалног кабинета, стављен је на расположење. Данас је више чланова радикалне странке уапшено.

КОМО, 27 јуна. — Страшна ватра сасвијем уништила изложбу, која је била приређена у славу стогодишњице Волте. Велика штета, али није било људскијех жртава.

СОФИЈА, 28 јуна. — Јучер у собрању Греков, одговарајући на интерполацију о мећедонској политици, рекао је, да влада неће улагати силу у корист Мећедонаца, и изразио је наду, да ће Порта најпослије добити увјерење, да влада бугарска стоји далеко од изгреда у Мећедонији.

БИОГРАД, 28 јуна — Уапшено је више свештеника, међу њима прото Илић. Кнежевић је сасвијем признао кривицу, изјавивши да је био ангажиран радикалскијем правцима. Нашли су се документи, који компромитирају особито министра Грујића у Петрограду. Цар Франц Јосиф, а такођер и већина владара честитали су Краљу Александру. Стање Ристића иде на боље.

ЦАРИГРАД, 29 јуна. — Шеф војничког кабинета Султанова, маршал Шекир-паша кренуо је пут Цетиња, да поднесе честитање и дарове Султанове.

БИОГРАД, 29 јуна. — Званично је објелодањен Краљев указ, који проглашује обсадно стање и пријеки суд у Биограду, и у округу биоградском. Пријеки суд ће бити примијењен уапшенијем особама због сукривње у атентату. Ове су мјере предузете услѣд некијех открића истражног суда, ради јавног обезбјеђења. „Одјек“ је престао излити.

ПАРИЗ, 29 јуна. — Италијански генерал Билета, који је скоро био осуђен због шпионажа, био је помилован поводом 14/7.

СОФИЈА, 29 јуна. — Изванредно засједање собрање затворено је данас престолнијем говором, у ком се наглашује да ће одобрење финансијског уговора подигнути кредит државни. Опозиција није присуствовала.

ПЕТРОГРАД, 29 јуна. — Јучер у јутро у $9^{1}/_{2}$ сата Велики Књаз наслѣдник Ђорђе умро је у Абастуману, услијед хеморогије.

ПЕТРОГРАД, 30 јуна. — Услѣд смрти Престолонасљедника наређена је корота за три мјесеца. Званично је објелодањен Царев указ, који проглашује на основи закона о насљедству свога брата Великог Књаза Михајила Александровића Престолонасљедником, док Цар добије сина. Поводом смрти Великога Књаза Ђорђа била је задушна служба у катедралној Исакијевској цркви, у присуству дипломатског тијела, грађанскијех и војничкијех власти и официра.

ПАРИЗ 1 јула. — Генерал Дишесне поднио је извјештај о истрази односно генерала Пелио. Закључци извјештаја држе се у тајности.

БИОГРАД, 2 јула. — Живко Анђелић, шабачки префект уапшен је. Он је издао путни лист Кнежевићу. Такођер је уапшен радикалски заступник Бркић.

ПЕТРОГРАД, 2 јула. — Цар је издао рескрипт, захваљујући властима и ресору правосуђа на вјерном вршењу дужности, поводом уваћања реформе правосуђа у свој царевини.

ОБЈАВА.

Министарство Финанције даваће петролије на лицитацију 20. августа 1899.

Контрат ће се дати ономе који се за најнижу цијену обеже набављати из иноземства петролије пречишћено најбоље и најпрве врсте у ламе и кашете нове и јаке, и предавати их пуне, здраве и у најбољем реду на мјеру — (децимал) — у државне магазине: Бар, Улцињ, Вир, Ријека, Подгорица, Цетиње, Његуше и Грахово.

Контрат ће се учињети за 30.000 кашета; — (да се предаду у течају од двије године, по потреби, — на означена мјеста, тако да не би нигда мањкавало петролије, ни на једно од појединих горе означених мјеста). —

Министарство тражиће од подузимача 600 наполеона кауције у готовом новцу.

Они који би жељели лицитирати, морају се на горе означени дан пријавити у Канцеларију Министарства Финанције, ђе ће се држати лицитација, — од 2 до 5 сати по подне; — донијет са собом кауцију и положит је у Министарство, најдаље 20. Августа 1899 г. до подна; иначе неће имати право лицитират.

Цетиње, 11. Јуна 1899. г.
Број 641.

Министарство Финанције.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: *сриједе* кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним пароброд ом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим *петка* ког дана полази у 7 сати прије подне и стиже у Котор у 1 сат по подне, има везе са брзовозним парабродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у $2^{1}/_{2}$ сата по подне из Котора за Трст.

Из *Котора* за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Цетиња* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из *Подгорице* за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Подгорице* за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати прије подне.

Из *Никшића* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

С *Пристана* за Бар полази сваки други дан (почевши на 1 јануара ов. год.) у 6 сати прије подне, долази у Бар у $6^{3}/_{4}$, полази из Бара за Вир у исте дане у 7 сати прије подне, долази на Вир у 12 сати на подне.

С *Вира* за *Бар* полази сваки други дан (почевши на 2 јануара ов. год.) у 6 сати прије подна, долази у Бар у 11 сати, а полази за Пристан у исте дане у $11^{1}/_{4}$ сата прије подне, долази на Пристан у 12 сати на подне, осим недјељом и уторником (у које дане има везе са парабродом Данцом), полази с Вира у 9 сати пред подне и стиже на Пристан у 3 сата послѣ подне.

Цетиње, 13 јануара 1899.

Управа
Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

Напомена.

Пароброд Лојдовог друштва полази из Котора за Бар сваког понедјелника у 5 сати из јутра, долази у Бар у 10, полази за Улцињ у $11^{1}/_{2}$ пред подне и продужују за Крф, дотичући: Медоу, Драч и Валоне, а у повратку из Крфа долази у Улцињ сваке суботе у 4 сата из јутра, полази за Бар у 6, а из Бара за Котор у 10 пред подне.

Објава.

Спасоје Матов из Улциња пошао је назад пет година у Влашку одакле се својој жени прве године јављао. Ево већ четири да се о поменутоме ништа не зна, на молбу његове жене умољаје се сваки онај, који што о именованом Спасоју зна, да би доставио.

КАНЦ. МИНИС. ИНОС. ДЈЕЛА.

Објава.

Пошто се не продаде двокатна кућа с припадајућом баштом Ника Васова Новаковића, — налазећи се у старој вароши поред Рибнице, — на рок одређени у 18-том броју „Гласа Црногарца“ ове године, због ниске цијене; с тога се иста кућа, која је израђена по новом плану, дуга 12, а широка 6 метара, поново износи на јавном инканту.

Ко би желио поменуту кућу, купити, нека се пријави потписатој управи 28 Јула тек. год., којег ће се дана иста уступити понудиоцу највише цијене, а за новце ће се купац куће чекати до 26 октобра ове године.

К броју 198.
IV. 1899. 158.

Подгорица, 21 Јуна 1899 г.

УПРАВА ВАРОШИ ПОДГОРИЦЕ.

Број 60 / 106 (2—3)

Објава.

Пошто се није продала једнокатна кућа пок. Јована Ристова Радуновића, налазећа се у Мирковој вароши, на рок одређени у 13-том броју „Гласа Црногорца“ ов. год. због ниске цијене; с тога се иста кућа, која је дуга 15, а широка 6 метара, поново износи на јавном инканту.

Ко би желио поменуту кућу купити, нека се пријави потписатој управи 27 Јула ов. год., којег ће се дана иста уступити понудиоцу највише цијене, а за новце ће се купац куће чекати до 15 октобра ове године.

К броју 231.
IV. 1899. 178.

Подгорица, 21 Јуна 1899 г.

УПРАВА ВАРОШИ ПОДГОРИЦЕ.

Број 61 / 98 (2—3)

Јављам мојим пријатељима и познаницима да сам отворио **„кафану и гостионицу,“** у кући командира Матановића са добром послугом и умјереном цијеном. „Катунска улица.“ Број 77.

Цетиње.

Перо Тановић.

Број 62 / 28 (1—2)

Уредник: Др. Л. Томановић. **Издавалац: Државна Штампарија.** У К. Ц. Државној Штампарији.